

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG.

ILLUSTRERADT

MAGASIN

NORRBRO I VINTERTID. — FOTO. A. MALMSTRÖM, STOCKHOLM.

18 DE ÅRG

DEN 8 APRIL 1917

N:o 28

Foto. Malmström, Sölm.

Carl Swartz

REGERINGSSKIFTET.

TILL PORTRÄTTEN Å FÖREGÅENDE OCH NÄSTA SIDA.

Sedan någon tid tillbaka har det för den opartiske iakttagaren varit tydligt, att utrikes- och inrikespolitiska svårigheter varit på väg att växa den Hammar-skjöldska regeringen öfver huvudet. Redan på hösten i fjol höll den bristande öfverensstämmelsen mellan dess båda excellensers åsikter angående möjligheten af och villkoren för en handelsuppögörelse med England på att spränga ministären; i själfva verket öfverlämnade såväl statsministern som utrikesministern i medio af oktober 1916 hvar för sig sina afskedsansökningar till konungen, men förmåddes då att återtaga desamma efter hvad man har anledning förmoda på grundvalen af viss sammansättning af den underhandlingsdelegation, som skulle afgå till London, jämte vissa förbehåll rörande det eventuella underhandlingsresultatets godkännande. Den sålunda undanskjutna motsättningen mellan stats- och utrikesministrarne i uppfattningen af hvad den handelspolitiska situationen kräfde framträdde emellertid ånyo, sedan underhandlarne den 5 februari återvändt och det gällde att taga standpunkt till det af dem biträdda förslaget till handelsöfverenskommelse. Om detta förslags innehåll är för allmänheten ingenting känt, hvadan det är omöjligt att hafva någon grundad uppfattning om, huruvida det är antagligt för Sverige eller icke; det bör emellertid erinras, att underhandlarne utgjordes af direktören Erik Frisell, f. justitierådet Johannes Hellner samt v. häradshöfd. M. Wallenberg, sålunda synnerligen omdömesgilla män. Det långa dröjsmålet med aftalsförslagets meddelande åt riksdagens hemliga utskott började redan väcka uppmärksamhet, då samma dag som justitierådet Hellner var inkallad att inför nämnda utskott redogöra för underhandlingarne, allmänheten öfverraskades af meddelandet, att hela ministären redan föregående dag — den 4 mars — anhållit om afsked. Vid afskedsansökningarnes föredragning i statsrådet den 5 mars fann sig konungen visserligen icke böra bifalla dessa i förhoppning att en utväg ur de svårigheter, som föranledt dem, skulle kunna finnas, men statsrådets ledamöter tillkännagävo sig vidhålla sina afskedsansökningar, på samma gång de förklarade, att de icke ville undandraga sig att fortsätta förvaltningen af sina ämbeten i afbidan därpå, om den af konungen uttryckta förhoppningen visade sig gå i uppfyllelse. Först den 29 mars blef det konstateradt, att så icke kunde blifva fallet, hvarefter konungen gaf universitetskanslern Carl Swartz i uppdrag att bilda den nya ministären. Redan följande dag hade han fullgjort detta uppdrag med af dagsprässen känt resultat.

Att universitetskansler Swartz åtagit sig statsministerns under nuvarande förhållanden dubbelt ansvarsfulla och kräfvande värf, synes böra upptagas med allmän tillfredsställelse. Som finansminister i den Lindmanska regeringen förvärfvade han sig genom sin dugliga förvaltning allmän aktning icke blott inom det parti han själf tillhörde och tillhör, utan äfven inom oppositionen. Som riksdagsman har han sedan nått fram till det högsta förtroende riksdagen har att bortgifva, ordförandestolen i statsutskottet. Rikets högskolor ha genom att med stor enhällighet kora honom till universitetskansler gifvit uttryck åt den aktning man hyser för honom äfven inom den högre bildningens kretsar. Och som designerad ordförande i vårt lands största pänninginstitut hör han till den innersta kretsen äfven i ledningen af vårt lands affärlif. Ingen skall neka, att den nye statsministern är i besittning af såväl auktoritet som kapacitet för sina stora uppgifter.

Af dessa är det två, som träda i förgrunden såsom de otvifvelaktigt viktigaste: beredande af importmöjligheter för råvaror och tryggande af folknärningen. I båda hänseendena är behöfvet af beslutsamma och verkande åtgärder trängande. Arbetslöshet har redan här och hvar börjat inträda och inom mycket kort tid kommer densamma att antaga fruktansvärda dimensioner, därest tillförseln af stenkol och råmaterialier icke åter kan bringas i gång. Å andra sidan förefinnes tillgång på det för lifsuppehållet nödvändiga endast i knappaste laget. De medhjälpare exc. Swartz utvalt för lösningen af dessa uppgifter, amiral Lindman och v. ordföranden i folkhushållningskommissionen rådmän Knut Dahlberg, ingifva förhoppning om att hvad som kan göras på ena såväl som på andra området icke blott blir gjort, utan äfven gjort utan töfvan. Med respekt för svenska folkets rättigheter och under förtroendefull samverkan med riksdagen skall exc. Swartz och hans regering för visso icke behöfva sakna stöd i sitt mödosamma värf att söka taga igen det myckna som under det senaste året försumrats. Oafsett partiståndpunkt skola säkerligen alla lojala medborgare medverka vid hvarje årlig sträfvan att lotsa fädernesland och folk utur de vanskligheter, hvari världskriget försatt dem såväl i in- som utrikespolitiskt hänseende. Ty därom råder bland svenske män och kvinnor ingen meningsskiljaktighet, de må ha undertecknat hyllningsadressen till den afgående statsministern eller icke, att denne utgaf en allmän svensk lösen, när han slöt sitt svarstal till dem, som öfverlämnade adressen, med orden: "Gud bevara fosterlandet, ringa är allt annat se'n".

I denna mening är det svenskarne nu tillönska Carl Swartz och de öfriga nya männen lycka och framgång vid lösningen af de viktiga uppgifter, som åligga dem.

* * *

CARL SWARTZ. F. 58. Stud. 79, chef f. firman Petter Swartz i Norrköping 81; led. af Riksd. F. K. sedan 99, ordl. i statsutsk. sedan 15. Statsråd o. chef f. Finansdep. 06—11. Ordl. i styr. f. A.-b. Sv. privata Centralbank. Biografi o. helsid.-portr. årg. XVIII: 9.

ARVID LINDMAN. F. 62. Ulfjt. v. Flott. 82, kapt. i res. 92, disp. v. A.-b. Iggesunds bruk 92—03, verkst. dir. v. Luossavaara—Kirunavaara a.-b. 1900—01, v. Strömbacka br. a.-b. 04; gen.-dir. o. chef f. Telegrafstyr. 04—07, statsråd o. chef f. Sjöförsv.-dep. 05, afsk. s. å.; öfveradj. h. Konungen 05, kommandör i Flott. s. å., i res. s. å., statsminister 06—11; konteramiral 07. Led. af Riksd. F. K. 04—11, af A. K. sedan 12. Biografi o. helsid.-portr. årg. VI: 45.

OSCAR VON SYDOW. F. 73. Stud. 90, hofr.-ex. 94, ass. i Sv. hofr. 07, hofr.-råd 09, tf. exped.-chef i Civiildep. 06, ord. 07; tf. landshöfd. i Gefle län 11, landshöfd. i Norrb. län sedan s. å.; statsråd o. chef f. Civiildep. sedan 14. Biografi o. helsid.-portr. årg. XV: 51.

JOACHIM AKERMAN. F. 68. Ulfjt. v. Lifreg. gren.-kår 89, löjtn. v. Gen.-stab. 98, major der 08, öfv.-ljtn. v. S. Skån. inf.-reg. 11, öfverste o. chef f. Västmanl. reg. sedan 14. Led. af Riksd. A. K. sedan 14. Biografi o. helsid.-portr. årg. XV: 47.

HANS ERICSON. F. 68. Ulfjt. v. Flott. 85, kapt.; tjejl. i Marinförvalt. 98—04 o. 09—14, sistn. är chef f. Mar.-fötv. art.-ad. Kommandörkapt. 2 gr. 12. Led. af Riksd. F. K. sedan 12, led. af statsutsk. Biografi o. helsid.-portr. årg. XVI: 32.

STENO STENBERG. F. 70. Stud. 88, jur. kand. 94, adj. led. i Sv. hofr. 02, tf. rev.-sekr. 06, ass. 07, exped.-chef i Just.-dep. 09—14; konsult. statsråd sedan sistn. år.

CONRAD CARLESON. F. 68. Stud. 88, hofr.-ex. 93, aman. i Finansdep. o. domänst. 97, omb.-man o. fiskal i domänst. 1900—10, exp.-che i Finansdep. 09—10; kammarrättsråd 10, led. af ett flertal skattekomm. 06—12 Verkst. dir. i A.-b. P. A. Norstedt & Söner. Biografi o. helsid.-portr. årg. XVIII: 25.

ALEXIS HAMMARSTRÖM. F. 58. Stud. 79, v. hfd. 85, tf. sekr. i Gen.-tullstyr. 87, ord. 95, byråchef 96, landshöfd. i Kronob. län sedan 09. Led. af Riksd. F. K. 02—11 o. sedan 14.

KNUT DAHLBERG. F. 77. Stud. 95, jur. utr. kand. 1900, polisnot. i Malmö 06, stadsnot. der 08, rådmän der sedan 13. Omb.-man. h. drätselkamm. sedan 07. Led. af Folkhushålln.-komm.

HERMAN FALK. F. 69. Stud. 88, jur. utr. kand. 94, e. o. not. i Sv. hofr. 95, sekr. i Försäkr.-insp. 03, konst. rev. sekr. 10, ord. 11, andre led. å Just.-dep.-afd. f. lagär. 11, häradshöfd. i Kinds o. Redvägs doms. 14, reger.-råd 16.

EMIL ERICSSON. F. 71. Stud. 89, fil. kand. 95, kanslief. 98, e. o. tjman i Gen.-poststyr. 96, sekr. 09; aman. i Eckles.-dep. 1900, tf. exped.-chef der 14

DEN NYA MINISTÄREN.

C. J. G. SWARTZ
Statsminister. *Portr. å 1:a sid.*
1. S. A. A. LINDMAN
Utrikesminister.
2. O. F. VON SYDOW
Civilminister.
3. G. R. J. ÅKERMAN
Krigsminister.
4. H. H. K. ERICSON
Sjöminister.
5. S. J. STENBERG
Justitieminister.
6. A. O. C. CARLESON
Finansminister.
7. A. HAMMARSTRÖM
Ecklesiastikminister.
8. K. DAHLBERG
Jordbruksminister.
9. H. O. FALK
Konsultativt Statsråd.
10. A. E. M. ERICSSON
Konsultativt Statsråd.

Den 26 mars öfverlämnades den till nu afgångne regeringschefen exc. Hammar-skjöld riktade förtroendeadressen försedd med 608,640 namnunderskrifter från personer inom politiskt och socialt olika läger hvilka på så sätt velat lämna ett uttryck af erkännande af herr Hammar-skjölds statsmannagärning till landets fromma. Öfverlämnandet skedde genom

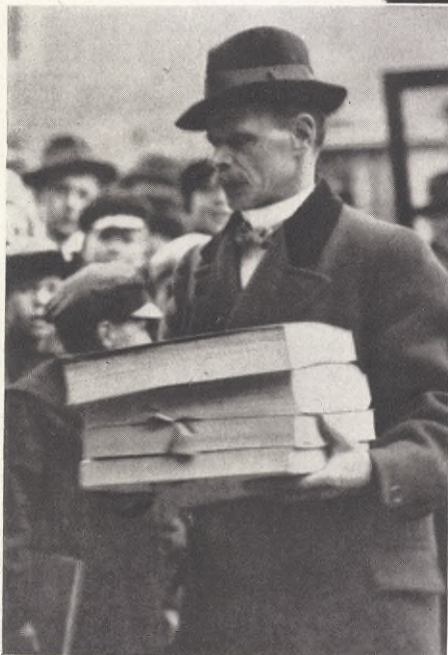

Foto. Malmström, Sthlm.

NÅGRA AF DE 33 VOLYMERNA SOM ADRESSEN OMFATTAR.

en deputation från 5:te-mars-kommittén, försäkringsdirektör Claes Virgin, friherrinnan Elisabeth Frölich, grosshandlare J. Sjödal och professor John Venner-

Foto. Malmström, Sthlm.

Öfverst: MASSADRESSEN TILL EXC. HAMMARSKJÖLD: Direktör Claes Virgin och friherrinnan Elisabeth Frölich i 5:te-Marskommitténs deputation ankomma till Kanslihuset med adressen.

Därunder: STATSMINISTER HAMMARSKJÖLD, JORDBRUKSMINISTERN FRIH. BECK-FRIIS OCH FINANSMINISTERN VANNERSTEN EFTER KONSELJEN DEN 28 MARS.

holm. Adressen var infattad i 33 volymer, inbundna i blå-gula band.

Den 29 mars mottog kongen i högtidlig audiens Schwiez' nye minister i Stockholm öfversten, jur. dr Robert Haab, som därvid öfverlämnade sina kreditivbref. Excellensen hämtades i sjuglasvagnen af introduktören för främmande sändebud, greve Adam Lewenhaupt (vid vagnen). Dr Haab är äfven ackrediterad i Berlin.

SCHWIEZ' NYE MINISTER VID SVENSKA HOFVET, ÖFVERSTEN, D:R R. HAAB (stiger ur vagnen) till audiens hos kongen.

Foto. Ellquist, Stockholm.

FÄLTSKJUTNING I ROSLAGEN.

1. TÄFLINGARNES MÅSTERSKYTT, herr V. Skog, Solna. — 2. ETT KINKIGT MOMENT: En gårdesgård framför en skjutstation stormas. — 3. 100 METER PÅ 30 SEKUNDER. — 4. SÅKER HAND OCH SÅKERT ÖGA. — 5. LANDSHÖFDING SAHLIN FÖRRÄTTAR PRISUTDELNINGEN. Vid hans sida löjtnant Felenius, förbundets sekreterare.

Stockholms läns skytteförbund hade söndagen den 25 mars ordnat en större fältskjutning i Norrtäljetrakten. Det var årets statsprisskjutningar, som då gingo af stapeln under ovanligt stor tillslutning. Omkring 600 man voro i elden, däribland ett större antal från Stockholm. Norrtälje hade klädt sig i fästskrud och tedde sig till sin fördel för de många gästerna.

Fältskjutningsbanan utgick från Norrtälje idrottsplats och sträckte sig en mil utåt bygden i en för mängden besvärlig terräng. Skjutstationerna och målen hade utvalts med hänsyn till strängt fältmässiga förhållanden. Det blef ett styft arbete för de 36 patrullerna att taga sig fram öfver berg och backar i ofta meterdjup snö. Gamla vana skyttar förklarade, att de aldrig varit med om en fältskjutning som ställde så stora anspråk på fysiken. Sålunda före-

kommo sprängmarscher på 100 meter i djup snö på 30 sekunder, och sedan utsträckt på marken hinna lossa sin serie på bestämda sekunder! Skjutresultaten blefvo också — om ej vidare lysande — dock förhållandvis goda. Förste pristagare i hufvudfältskjutningen, klass tre med guld, blef hr V. Skog från Solna. Han sköt 18 träffar, ett utmärkt resultat.

Vid täflingarna, som leddes af löjtnant Sten von Schewen, närvar landshöfding M. Sahlin, hvilken också förrättade prisutdelningen och därvid höll ett tändande fosterländskt tal till de i fyrkant uppställda skyttarna, musiken spelade och Roslagens hufvudstad var i högtidsstämning. — Vi återgifva här några fotografier från täflingarna, tagna speciellt för H. 8. D. af tidningens utsände fotograf.

Efter fotografier.

Klicke: Bendt N. Översparre.

Foto. Blom, Västerås. GUNNAR VENNERBERG-FEST I VÄSTERÅS.

organisationen och förräderi gjorde hela företaget om intet och legionen upplöstes. En del af legionärerna kvarstannade i Sverige, några återvände till Frankrike, — till hemlandet vågade de gifvetvis ej bege sig.

Bland dem som stannade i Sverige var Louis de Czempinski. Han tillhörde en gammal förnäm polsk släkt. Utan tillgångar var han nödsakad att söka sig ett leivbröd här i landet. Han erhöil anställning vid statsbanan, först såsom kontorsskrivare. Emellertid ansågs det af utrikespolitiska skäl oklokt att låta den forne revolutionären kvarstanna på en högre befattning i statens tjänst. Han blef därför i stället beordrad att tjänstgöra såsom konduktör. Och han emottog äfven detta förordnande med tacksamhet. Den alltid elegante, distingerade ädlingen fann sig äfven i denna befattning väl tillfreds med sina kamrater och förvärfvade sig bland dem ett flertal tillgifna vänner. Det är från en af dessa, en

AUG. STRINDBERGS "DÖDSDANSEN" (Totentanz) nyuppförd å Theater Königgrätzerstrasse i Berlin. Alice (Irene Triesch) och kaptan Edgar (Ludv. Hartau).

gammal öfverkonduktör vid Statens järnvägar, hvilken för ett par år sedan gått ur tiden, som jag vid ett tillfälle erhållit ofvanstående porträtt af Louis de Czempinski i polsk officersuniform.

Vid sina berättelser ur järnvägslifvet i statsbanans barndom kom den gamle öfverkonduktören ofta att beröra namnet Louis de Czempinski. Denne hade rest som underkonduktör tillsammans med den gamle. Och som den gamle öfverkonduktören på sin

Den siste legionären. Helt nyligen aflid i Lund en polack vid namn Louis de Czempinski i en ålder af sjuttiosju år. Det var ett tragiskt lefnadsöde som sålunda fick sin afslutning.

Louis de Czempinski var den siste i Sverige kvarlevande af den legion af polacker som under Polens frihetsrörelse år 1863 hade bildats i Frankrike i syfte att understödja den polska revolutionen. Legionen fullföljde dock aldrig dessa sina afsikter. Den kom i land i Malmö och uppehöll sig inom Sveriges gränser en längre tid. Brister i

LOUIS DE CZEMPINSKI, DEN SISTE POLSKE LEGIONÄREN I SVERIGE FRÅN FRIHETSRORELSEN I POLEN 1863. I DAGARNE AFLIDEN I LUND.

Efter ett samtida porträtt.

smaltrycksfotograf

Kliche: Bengt Sjöbergvarns.

DET SVENSKA KRIGSSJUKHUSET I WIEN.

(Reservspital n:r 15), som upphört med sin verksamhet d. 1 April. Två svenska sjuksystrar och ungerska landtkvinnor på besök.

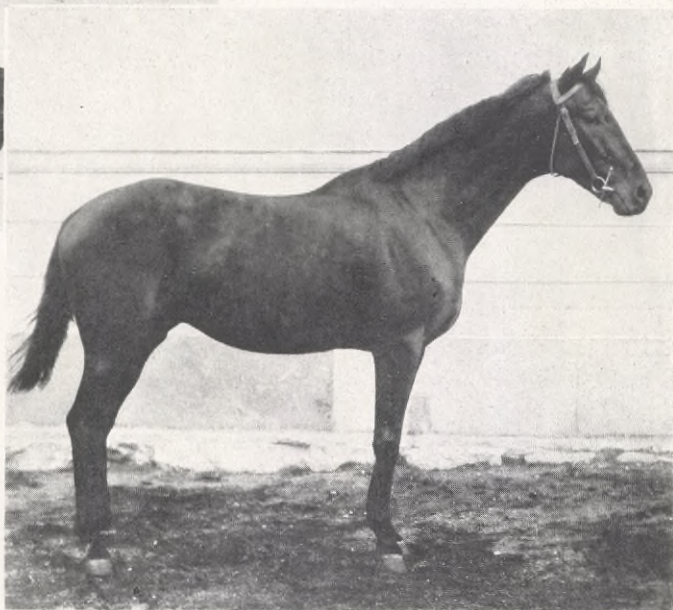
Foto. Elom, Västerås. Kliché: Bengt Sjöbergvarre.

TVÅ MÄRKLIGA FÖRLUSTER VID STRÖMSHOLM:

"FLEURON" vid 25 års ålder, med vårdaren Nilsson.

tid med största intresse följt tidningarnes skildringar af frihetsrörelsen i Polen, drogos de båda kamraterna efter hand allt närmare till hvarandra.

"Han lärde sig aldrig svenska riktigt, den unge polacken", berättade den gamle konduktören. "Men när han skildrade sina upplevelser i Polen och kampen för sitt fosterlands befrielse, blef han värtalig och lätt att förstå. Hans blickar glödde, hans stämma vibrerade af hängifvenhet för fosterlandets sak och han glömde sin ställning såsom landsflyktig och drömde djärva drömmar om sitt arma fosterlands befrielse. Men tjänsten återkallade honom till verkligheten. Och då sjönk han ofta samman i tungsinthet och dystert vemod, mången gång i bittert gråt med tanke på det tragiska öde som drabbat honom. Han grät dock

"DECANTER".

ken formade sig till en den mest stämningsfulla minneshögtid, upptog ett flertal af den hänsöfne kompositörens tondikter, däribland körverket "In Auerbachs Keller".

Strömsholms hingstdepå och den ädla hästafveln ha den senaste tiden gjort tvänne stora förluster i hästmateriel. Den engelskfödde fullblodshingsten "Decanter" efter Isinglass-Amphora störtade i hjärtförslämning den 27 februari, och den andra förlusten timade den 12 mars, då, på grund af hög ålder, franskfödde fullblodshingsten "Fleuron" efter Saxifrage-Finance dödades, 26 år gammal. Fleuron inköptes år 1896 från Frankrike för Strömsholms hingstdepå för 20,000 kr., och har alltsedan dess varit uppställd vid nämnda depå.

Till bild å sid. 448.

De båda amerikanska transportångarna "Orleans" och "Rochester", hvilka den 10 febr. omedelbart efter den tyska u-båtsblockadens proklamerande och som en protest däremot afseglade från Newyork till Frankrike, lyckades utan äfventyr passera den tyska spärrzonen. "Orléans" som hade den snabbaste öfverfarten, anlände den 26 febr. till mynningen af Gironde och bogserades sedan uppför floden till Bordeaux' hamn. Den djärve blockadbrytaren hälsades med stormande jubel af stadens befolkning och dess befälhavare kapten Tucker samt ångarens öfriga befäl och besättning blefvo från de militära och civila myndigheternas sida föremål för den mest storslagna hyllning.

Amatörfotografi EN TALANDE VINTERBILD, TAGEN DEN 8 MARS vid Godnatts fyrplats utanför Karlshamn.

FRÅN SCENEN.

ERNST DIDRINGS
SKÅDESPEL "GUSTAF
II ADOLF" FÖRST-
UPPFÖRES PÅ SVEN-
SKA TEATERN.

T. v.:

HUGO BJÖRNE: *Gustaf
Adolf.*

Därunder:

GUSTAF ADOLF OCH
EBBA BRAHE.

Öfverst t. h.:

TORA TEJE: *Ebba
Brahe.*

Därunder:

GÖSTA EKMAN: *Her-
tig Johan af Östergöt-
land.*

Nederst:

OLGA ANDERSSON:
*Drottning Maria Eleo-
nora.*

Foto. Jønger, Sjödm.

Fredagen den 30 mars hade *Ernst Didrings* nya skådespel *Gustaf II Adolf* premiär på Svenska teatern i Stockholm. Stycket är skrivet på omväxlande prosa och blankvers samt afdeladt i åtta tablåer, sträckande sig från 1611 till 1632. Man återfinner de kända namnen Axel Oxenstierna, Johan Skytte, Johan Banér, Ebba Brahe och konung Kristian af Danmark samt konstaterar, att den historiska tonen och händelseutvecklingen äro väl tillvaratagna. Konungens roll spelades förtjänstfullt af hr Hugo Björne och Ebba Brahe af Tora Teje. Gunnar Klintberg har skapat en illusorisk Oxenstierna och John Brunius ett på kornet träffadt porträtt af Kristian IV. Skådespelet var påkostadt en dyrbar uppsättning, som regissören Gunnar Klintberg kan vara stolt öfver. Grabows dekorationer äro briljanta — man märker exempelvis tablån vid Ellsnabben med den svenska flottan liggande segelklar. Stycket rönt en afgjord publiksuccés.

Foto. Thomassou, Åre.

PRINS EUGEN I ÅRE. Längst t. h. och närmast H. K. H. stå hofstallmästaren och fru Platen.

Klöße: Ernst Sjöbergspare.

"I den berusande vårens tid",

vår nya följetong, hvilken tager sin början i föreliggande häfte, skall otvivelaktigt komma att tillvinna sig den läsande allmänhetens intresse och sympati i lika hög grad som fallet varit med de värdefulla arbeten vi — alltid efter ytterst noggrant val — tidigare infört på denna afdelning. Om följetongen i fråga skrifer en i Tyskland bosatt känd svensk författarinna, genom hvars förmedling vi lyckats förvärva öfversättningsrätt till arbetet, bl. a.: "Det är en konstnärsroman med handlingen förlagd till Rom. Hjärtinnan, en tysk skådespeterska, genomgår här en svår själskris. Man lär känna hennes rika förflutna, upplever med henne en kort kärlekslycka och djup missräkning. En bok full af fängslande händelser, präglad af en fin psykologisk skildringskonst, litterärt värdefull och hela tiden medryckande — "I den berusande vårens tid" har till författarinna en af den moderna tyska romanlitteraturens mest framstående representanter Gabriele Reuter.

HOLOFERNES.

FÖR HVAR 8 DAG AF **HJALMAR BERGMAN.**

Belönad med första pris (Kr. 500) i H. 8. D:s Novellpristäflan.

EN hemlighetsfulla lilla gallerport i brons och koppar, som är första ringeln och inseglet på vägen till bankpalatsets allra heligaste, låtes upp för fröken Judit Brahm.

Vaktmästaren frågar:

— Hvem söks?

Och Judit svarar:

— Chefen.

Två unga män sitta framför hvar sitt papperstygda bord. De intaga den ödmjukt framåtböjda ställning, som anstår arbetets slafvar. Men när ordet når dem råta de ut ryggarna, kasta hufvudena bakåt och stirra häpet och icke utan en viss ömkan på flickan.

Vaktmästaren gör emellertid icke något försök att hindra den djärvva. Då Judit försvunnit i trappan, säger han:

— Tänk! Lilla vännen tror att hon ska få träffa chefen. Chefen själf! Tänk!

— Tänk! upprepa de unga männen och återgå till tempeltjänsten. Det är allt. Och Judit, som med skällfvande knän stiger uppför marmorstegen, måste ännu en gång förundra sig öfver ödets beslut. Inseggel brytas, portar öppnas, vägen till fienden bjuder henne icke något hinder. Det oerhörda skall ske.

I väntrummet står en herre vid fönstret och läser tidningen. Två vördnadsvärda gråhårsmän sitta i skinnsoffan och betrakta hvarandra med allvarliga

blickar. Under tystnad. På huk framför hyllan med de otaliga facken står chefens privatsekreterare. Han är en ung godsinnad man med rundt hufvud, runda ögon, rund, putande mun. Han har dansat många danser med Judit Brahm. Han har sagt henne många allvarliga ord och många skämtsamma och framför allt många vackra. Men nu vet han absolut icke, hvad han skall säga. Naturligtvis har han vetskap om huset Brahms fatala ställning, naturligtvis anar han orsaken till detta underliga besök. Och plötsligt rodna de runda kinderna och de runda ögonen fuktas.

Han mumlar:

— Å nej kära då — å nej —

Men Judit säger:

— Var god och anmäl mig för bankchefen.

Då bjuder han henne en stol och börjar bal-konversera, hviskande och förtroligt, i den goda afsikten att så småningom konversera henne bort från den farliga platsen. Att köra ut vackra Judit Brahm som man kör ut en vanlig hjälpsökare går icke an. Sakta och varligt måste man låta henne förstå, hvad hennes frid tillhör.

Stackars flicka!

Men Judit säger:

— Anmäl mig. Jag har redan talat med chefen i telefon. Han väntar mig.

Och den godsinnade kavaljeren med rundt hufvud

och runda ögon förvandlas. Han slår ihop klackarna som en ordinär ordonans, tar visitkortet vördnadsfullt mellan fingerspetsarna och försvinner bakom den gröna filtddörr, som är det allra heligastes sista insegel.

— Fröken Brahm. Var så god.

Inseglet brytes. —

Herrn vid fönstret kastar en dyster afundsam blick öfver tidningskanten. En af de vördnadsvärda gamla i soffan tar upp sin klocka suckar och säger:

— Tror ni att den unga damen blir länge därinne?

— Nej, svarar kavaljeren, som nu åter står på huk framför hyllan med de många facken. Ur fack B tar han fram ett grått konvolut under hvars feta, svarta *promemoria* läses i rött: Brahm & Ci.

Och under firmanamnet chefskråkfötter, lapidariskt kortfattadt:

Ärendet afgjort.

Han stoppar konvolutet under armen. Och väntar.

I den ovala hjärnskålsformade cell, där bankpalatsets tankar tänkas, står Judit Brahm och betraktar sin fiende. Belysningen är sparsam, dagsljuset uteslängt, glödlampan på skrifbordet brinner under en tjock, grön kupa. Judit ser först de feta, gulhvita, kortfingrade händerna som oroligt och med vresiga ryck och kast tumla omkring bland pappersluntor. Därefter skönjer hon tätt bredvid den mörkgröna kupan hufvudet, den platta, kala hjässan, pannan med dess grova rutade hud och den fasliga värtan vid högra tinningen, näsan, denna alltför rikligt tilltagna och med ett blått ädernät utsirade näsa, som under ett decennium varit en fröjd och en god inkomstkälla för skämttecknare.

— Fröken Brahm?

Blicken följer icke frågan. Bankchefen är alltför upptagen af pappersluntorna, af skrifbordets oerhörda arbetsmaterial. Bankchefens kropp är ända upp till axlarna innesluten i detta kolossala skrifbord som med sin svängda öfverdel, sina fyrkantiga, buktiga fackdörrar och sina många mystiskt oregelbundna utväxter påminner om en gammal jättesköldpaddas skal.

— Syster till direktör Brahm? Dotter till godsägare Brahm? Jo, jag minns. Vi har visst träffats någon gång. Tag plats.

Rösten stiger dof ur jätte-sköldpaddans inre. Den är butter, skroflig, kortandadt flämtande. Orden äro icke artiga, tonen är afgjordt oartig. Men Judit Brahm som bär på ett stort, dock icke särdeles väl öfvertänt beslut, har icke tid att fästa sig vid smärre obehag. Det är för henne angelägnast att möta fiendens blick. Hon tror, hvad hvarje kvinna medvetet eller omedvetet tror, att blicken är den enda verkliga och verksamma kontakten mellan tvänne människor.

Bankchefen undviker hennes blick, samvetsgrannt. Kanske beror det på en slump, kanske delar han hennes tro. Han håller alltjämt hufvudet sänkt, visar endast den platta pannan och näsryggen i fågelperspektiv. Men för att gifva hållningen rimligt skäl har han dragit ut en liten låda till höger, strax under lampan. Det är antagligen en lönlåda, eftersom den illa passar till bordets arkitektur. Det är också möjligt att han i den lådan förvarar hemliga upplysningar om sina offer. Han släpper den icke med blicken. —

— Ärendet?

Judit sätter sig, det sker icke fullständigt frivilligt. Ärendet är stentungt. Att gripa om det i ensamheten, att släpa det öfver gator och torg, uppför marmorstegen i bankpalatset, förbi gapande ungherrar och medlidsamma f. d. balkavaljerer, det är alltsammans tungt. Men tyngst att ställa det till rätta, just till rätta inför fienden. Hon gör ju så godt hon kan. Hon talar med detta öfverjordiska, onaturligt rena lugn, som utmärker den poesiuppläsande flickan en skolafslutningsdag. Hon talar ödmjukt men värdigt,

öförståndigt men mycket, mycket sakligt. Och till slut säger hon:

— och nu ville jag bara fråga, om det ändå inte kunde finnas något sätt att — att —

— bringa firman på fötter igen?

Verkligen — nu ser han upp. Blottar sin angreppspunkt, sina ögon. Mattgrå iris inom gallsprängd hvita, pupiller som knappålshufvuden, sakna blick, sakna allt som kunnat inge Judit Brahm förhoppning.

Med en fumlig rörelse griper han efter rumstelefonen, för talröret till munnen.

— Brahm & kompani.

Ett ögonblick. Filtddörren öppnas, sekreteraren med konvolutet under armen trappar in, lägger konvolutet framför chefen och försvinner. De korta feta fingrarna fumla otåligt med konvolutets lock, men plötsligt skjuter pekfingeret ned på etiketten, nageln stryker ett bekräftande streck under kråkfötterna.

— Ärendet afgjort. Nu minns jag. Saken slutbehandlades på sista styrelsesammanträdet. Det finns således ingen —

Jo, det finns det. Det finns hjälp. Det finns det oerhörda, det som skall ske snart, mycket snart. Det oerhörda som Judit Brahm och Ödet i samråd beslutat. Men tillsvidare nöjer hon sig med att säga:

— Jag bryr mig inte om styrelsen. Jag frågar, om ni, personligen, inte skulle kunna hjälpa —

Han svarar, afbrytande:

— Kunna?

Ja, därpå hänger det — kunna eller vilja. Eller rättare: kunna vilja. Hur skall ett monstrum med mattgrå iris och knappålspupiller, ett monstrum förskansadt upp till öronen i en jättepaddas skal, hur skall det kunna vilja något godt? Och hur skall Judit Brahm, som liknar en flicka på skolafslutningsdagen, hur skall hon kunna förmå vilddjuret att vilja?

— Jag behöver inte fråga, om ni kan. Jag frågar, om ni vill? Jag vet, att min bror råkat förolämpa er —

— Sää? Det är mer, än jag vet —

Han kryper ännu djupare ned i sitt skal, hufvudet sjunker och blicken fastnar åter i lönlådan, som säkerligen innehåller vilddjurets katkes. Ja, där i lådan ligger hans katkes uppslagen och nu tjufläser han och rabblar upp sitt credo:

— Bästa fröken, det är i affärer inte frågan om personliga känslor. Jag är här — på detta rum — icke en person utan en institution. Man kan icke förolämpa mig. Men man kan stå mig i vägen. Det gör er bror och hans firma. Alltså —

Alltså! Alltså måste det oerhörda ske.

Men det finns något oerhörda än själva det oerhörda. Och nu kommer det mellan flinande läppar, mellan tandradar där konsten firat större triumfer än naturen —

— Dessutom kan ni hälsa herrarna Brahm, att jag inte heller är mottaglig för påverkningar af — annat slag. Är det er herr bror eller er herr far, som skickat er?

Judit svarar lågmäldt och med samma öfverjordiskt rena lugn som nyss:

— Ni är bra lumpen.

Det är nu, midt i hennes hjärtas barnsliga upphetsning, som lönlådan börjar spöka på ett oroande feberaktigt sätt för Judit Brahms inbillning. Orsaken är väl den, att fienden så helt tyckes ägna sin uppmärksamhet åt lådans innehåll. Judit bevärdigar han icke med en blick. Hennes ångest, hennes lidande och den heroiska beslutsamhet, som säkerligen glittrar likt en gloria kring hennes äne — allt detta finns ej till för honom. Endast lådan. Hans tonfall blir allt mera förströdt, nästan grubblande. Ännu talar han till henne men gitter knappt fullborda sina meningar.

— Sää — ni har kommit på eget bevåg? Nå i våra originella tider —

GUEUDCOURT

Klebe: Brant N. Petersparre.

FLYGFOTOGRAFERAD SEPTEMBER 1916 och NYLIGEN, EFTER ENGELSK TRUMELD.

Man ser af dessa bilder af samma plats den fullkomligt förödande verkan dessa oafbrutna bombardement medföra och hur den mark ser ut som de återgående tyska trupperna afstått från att strida om. De täta punkterna äro hål efter granatnedslag.

Hur ängsligt bevakande de feta, gulhvita händerna skugga lådans kanter! Hvem kan betvifla att den gömmer en hemlighet? En af de många som i rasslande hviskningar lefva kring och af herr bankchefens mäktiga person. En af de många och kanske den viktigaste, den afgörande. Kanske den hemliga orsaken till hans onda vilja, till hans människoskygghet, till hans brutalitet, förklaringen till hans slughet och illist, till hans makt öfver människorna, till hans obergrifliga tur, till hans osvickliga framgång.

— Nå, och ni fröken — fröken Brahm — har ni kanske något förslag att komma med? Eljest är min tid — upptagen —

Han böjer sig nu än djupare ned så att den stora rundsvarfvide nästippen nästan försvinner i lådans öppning. Pannan rynkas som när man skärper blicken till omsorgsfull granskning.

Samtidigt fumlar vänstra handen fram mellan pappersluntorna, söker och närmar sig ringledningens hvita knapp. Det är hans afsikt att lugnt och likgiltigt ringa ut vackra Judit Brahm, hennes heroiska beslut och vildt dunkande flickhjärta.

Alltså det oerhörda!

— Jo, säger hon, jag har ju ett förslag.

— Och det är?

Hur öfverjordiskt ren och klar är inte tonen —

— Att ni gifter er med mig.

Han lyfter hufvudet, hastigt. Ögonen vidgas så, att de gallsprängda hvitorna komma till synes mer än hvad som är behagligt. Judit har bragt sin fiende ur fattningen. Men triumfen blir kortvarig. Rösten är lika butter, lika skroflig, lika direkt kommen ur inälvorna af en jätte-padda.

— Det var — lika smickrande — som originellt. Jo. För ni är ju mycket vackert, fröken Brahm. Jo. Jag har nog sett det. En skönhet. Och jag är ju — inte just det. Alltså — mycket vänligt, kunde man säga.

Därefter säger han:

— Och på så sätt skulle jag bli obligerad att hjälpa era anhöriga? Inte sant?

— Jo.

— Ja. Det är ju alltid ett förslag. Hvad säger ni — egentligen — själf om förslaget?

Nu gäller det för Judit Brahm att lugnt och sakligt föra sin talan. Han tror kanske att det är en flickunges dåraktiga hugskott? Eller en skrämnd kvinnas jämmer. Nej. Det är ett förslag, en plan uttänkt af en klar och redig hjärna. Visserligen under trycket af en hotande olycka, men medvetet, sakligt, lugnt beräknande uttänkt.

Och hvari låge det oerhörda? Har icke unga kvinnor i alla tider ingått resonemangs-partier och kommer det icke alltid att förblifva så? Är det någonting oerhördt att en flicka offrar sitt lilla jag för sin far, sin bror, sin familj, sitt namn, sitt hus? Är det inte i själfva verket förnuftigare än att följa en känslonyck?

Nej. Finns det i detta något underligt och ovanligt, så är det väl det, att hon, kvinnan, flickan, på eget bevåg ställer förslaget till honom, mannen. Det kan tyckas okvinnligt, kanske oblygt. Men inför en säkert och logiskt arbetande hjärna — sådan som Judit Brahms — falla fördomarna till föga. Den räknar endast med verkliga fakta; nödvändigheten, medlet, målet, och kortaste, rakaste vägen att nå målet.

Allt detta, som är på förhand väl genomtänkt och öfverläst, säger Judit Brahm, och dessutom åtskilligt, åtskilligt mera, som hon icke ens i sägande stund kan känna igen som egna förnuftiga tankar eller förnuftiga tankar alls. Ty för stunden har hon egentligen endast en tanke, ett begär, en brinnande bön till den Allsmäktige, i hvars hägn de dårar stå — att denna heroiska offerhandlig, som ibland syntes henne vidrig, ibland stor och upplyftande, att den dock icke måtte bli en löjlighet, en passande anekdot för unga herrar med runda hufvuden, runda ögon och runda, putande, tisslande munnar.

Han ger henne god tid att tala, kanske alltför god tid. Ty sanningen att säga börjar den säkert och logiskt arbetande lilla hjärnan att producera och slunga fram alster af underhaltig art. Endast en gång gör han ett inpass och säger buttert, skrofligt, vresigt:

— Ja. Naturligtvis är förslaget lockande.

Men just på den punkten brister nu Judits logiska byggnad. Hvilket skäl har hon haft, har hon någonsin kunnat ha att tro sig åtrådd af denna alla skämttecknares omhuldade långnäsa? Sin skönhet? Hans

Foto: Valström, Sthlm. Klische: Beat Stålvorsparre.

GREFVINNAN JARL HAMILTON,
född Märta Brogren, som brud.

Hon förmår icke längre behärska sitt begär att utforska det hemlighetsfulla, som framgångsrikt rivaliserar med hennes skönhet, hennes ungdom, hennes dårskap, hennes förtviflan.

Tyvär — får hon ingenting se. Lönlådan slås i lås.

Och vidundret reser sig, kryper ur sitt

Forts. å sid. 447.

Fröken Märta Brogren, den bekanta publikgunstlingen från Oscarsteatern i Stockholm ingick d. 26 mars äktenskap med underlöjtnanten i k. flottan, greve Jarl Hamilton. Vigseln förrättades i Oscarskyrkan i närvaro af en lysande bröllopskara i hvilken utom brudgummens fader, kommandören greve Wilhelm Hamilton märktes bl. a. jordbruksministern, frih. J. Beck-Friis med friherrinna, generallöjtnanten frih. Stjernstedt, konteramiral G. Dyrssen, bankdirektören, v. härads höfding Marcus Wallenberg med fru m. fl. Vid högtidligheten utfördes sång af operasångaren Conny Molin och opera sångerskan Greta Söderman. Efter vigseln gaf brudgummens fader middag å Grand Hotell Royal och senare afreste det unga paret till Åre.

✱

Fru Eva Jancke-Björk, känd som god tecknare för formsaker — hennes exposition af en hel del mycket vackra kompositioner för fajans på Konstslöjds museet i Göteborg, vid dess invigning 1916 uppmärksammades — utställer på Heminredningen, den för svensk konstslöjd alltmer betydande utställningslokalen i Göteborg, en vacker och originell samling arbeten i kristall.

De äro af god konstnärlig verkan, ytterst enkla i linierna, goda i proportion och af sällsynt vackert gods. Det är glädjande att finna att vi äfven här i Sverige ha fått öppen blick för skönheten af oslipad kristall. Att denna rätt använd, är finare och elegantare än den slipade, illustrerar särskildt ett middagsbord, som dukats på Heminredningen, och hvarifrån vi bringa några detaljer.

storslagna fulhet? Kanske. Men är det nu verkligen fullt logiskt och bindande bevisadt, att en ful man måste som en nåd från ofvan eftersträfvä en vacker kvinna?

Bevisadt? Nej. — Men behöfver ett axiom bevisas?

Mannen, som i denna stund mottager ett så lockande förslag sjunker alltmer tillbaka i sin förra, besynnerliga, brutalt ohöfliga tankspriddhet. Det är dock ett litet under af graciös och dåraktig ungdom, denna flicka som förtviflad kämpar för att rädda sin stackars kvinnliga heroism från hänlöjets besmittelse. Han ägnar henne icke en blick — vete gud om han ens längre lyssnar till så barnsliga läppars visdom. Det är åter denna mystiska lönlåda som helt fånglar hans intresse. Han böjer sig ned, skuggar med de gulhvita feta händerna, ser — ser — ser — rynkar pannan som när man skärper blicken för att omsorgsfullt granska.

Plötsligt stänger han lådan, nej, slår igen den med en smäll så hård, att den rundögde lille herrn på andra sidan fildörren hoppar till.

Hvarför? Judit Brahm har rest sig och sträckt på tå lutar hon sig fram öfver bordet, stirrar med heta, förskräckta, nyfikna flick-ögon.

Efter porträtt. Klische: Beat Stålvorsparre.
STORFURST MICHAELS GEMÅL, NATHALIE, GREFVINNA BRASSOW, F. 1880, gift 1911.

Foto: Backlund, Göteborg.

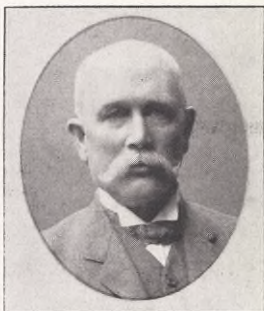
Klische: Leon, A.-B., Konstslöjdsmuseum, Sthlm-Öbg.

KONSTNÄRLIGT KRISTALLGLAS, utställt på Heminredningen i Göteborg.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

C. H. B. ZETTERBERG.
Godsegare. — Lidingsön.
80 år 1 April.*

F. A. S. THAM.
Godsegare. — Susegården.
70 år 10 April.*

E. W. BERGSTRÖM.
Generalmajor. — Östersund.
60 år 5 April.*

C. D. R. HERMELIN.
Frlh. Godsegare. — Frölinge.
55 år 2 April.*

H. P. FRIEDLÄNDER.
Grosshandlande. — Stockholm.
75 år 7 April.*

C. E. B. DICKSON.
Fröken. — Göteborg.
65 år 31 Mars.*

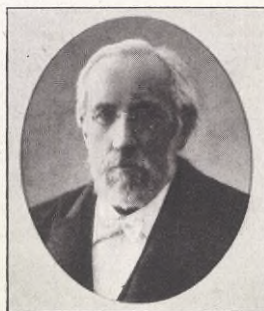
A. E. THORBURN.
V. Konsul. — Uddevalla.
55 år 7 April.*

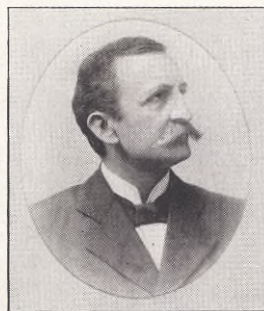
E. LIDBECK.
Direktör. — Göteborg.
50 år 29 Mars.*

B. G. SCHRÖDER.
Kontr.-prost. Kyrkoherde.
Fil pstad. — 75 år 9 April.*

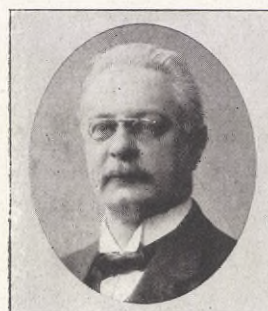
A. G. KLINGBERG.
F. d. Rektor. — Söderälje.
75 år 10 April.*

H. ÖSTERLING.
Redaktör. — Malmö.
70 år 4 April.*

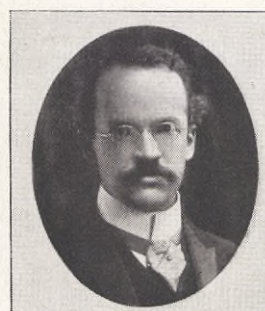
J. A. LUNDQUIST.
Tandläkare. — Arvika.
50 år 5 April.*

E. SEDERHOLM.
Medicinalråd. — Stockholm.
60 år 1 April.*

A. N. AFZELIUS.
Prakt. Läkare. — Stockholm.
60 år 29 Mars.*

K. E. O. KJELLBERG.
Prof. Med. d.r. — Stockholm.
50 år 9 April.*

M. H. L:SON STÅLFORS.
Nyttnämnd professor v. Ve-
terinärinst.*

* Data å nästa sida.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

T. NYSTRÖM †.
F. d. Öfverstelöjtnant. — Stock-
holm. — F. 33. † 8 Mars.*

HARALD ZETTERBERG. Stud. 55, löfvald. o. arrend. af Stäcklinge 58—11, egendomseg. å Lidingö, deleg. i Hersby a.-b. På sin tid mångårig landstingsman, komm.-ordf. v. ordf. i skoloråd, nämndeman, ordf. i fattigv.-styr., tax.-nmd, brandkomm., länets hästförsäkr. v. ordf. i länets brandstodsbol.

SEBASTIAN THAM. Stud. 67, sjökapit.-ex. 73, fartygsbefälh. 73—76, stat.-insp. i Holmsveden 77, i Bräcke 78, i Östersund 79, i Malmö 85—90. Eg. egend. Susegården, Marielund o. Margreteberg i Hall. län. Ord. i länets skogsv.-styr. 05—16, v. ordf. i Halmst.—Bomlens jernv. a.-b., i Elfsb. m. fl. läns hypot.-fören., i A.-b. Göteborgs banks afd.-kontor i Halmstad. Led. af Riksd. F. K. 94—07.

ERIK BERGSTRÖM. Ujlt. v. A. Lifgren-reg. 78, ljtn. v. Gen.-stab. 86, major der 98, öfv.-ljtn. v. Kalm. reg. 02, öfverste o. chef f. Västg. reg. 04, militärbefälh. på Gotland o. generalmajor 12, chef f. 6:e arméfördeln. 16. Led. af Krigsvet.-skad.

RICHARD HERMELIN. U.-ljtn. v. Söderm. reg. 98, reg.-int. v. Hall. bat. 97, v. A. Göta art.-reg. 98—01; intend. v. Int.-kär.-res. 05, afsk. s. å. tf. do.-månitend. i Hall. län 02—08. Eg. egend. Fröllinge i Hall. län. Verkst. dir. f. Sv. sockerfabr. a.-b. fabr. i Genevad; v. ordf. i hushålln.-sällsk., led. af jernv.-rådet. Led. af Riksd. F. K. sedan 12.

HERMAN FRIEDLÄNDER. Deleg. i firman H. Schücks enka & Co. i Stockholm sedan 61; en af stift. af Bultfabr. a.-b. v. Hallstahammar 73, sedan dess kassör, o. ordf. i styr.; en af stift. o. principal i barnsjukh. Samariten. — Har gjort högst betydande donationer till främja för fattiga barns sjukvård, sjuksköterskeväsendet och skolkolon. Ävensom till Stockholms hand.-högsk. Eger en utomordentlig konstsamling o. har utfövat ett stort mecenatskap. — Hed.-led. i Sv. konstnär.-fören.

BEATRICE DICKSON. En af den svenska nykterhets- och kristliga kvinnorörelsens mest framträdande personligheter. Grundade år 1884 i Göteborg tillika med sin broder godsägare Axel Dickson en sedermera under namn af "Sveriges första blåbandsförening" känd stor nykterhets-sammanslutning, tog år 1894 jämte andra intresserade initiativet till "Svenska kvinnors evangeliska nykterhetsförbund", det första kvinnliga nykterhetsförbundet i vårt land. Har utom sin förmögenhet äfven ställt sig själf, som utmärkt talare, i nykterhetsrörelsens tjänst. Har jämväl i största utsträckning lämnat sitt stöd åt den svenska grenen af K. F. U. K., hvilken hon representerat vid de internationella kongresserna. Utöfvat djärjämte offentligt och enskildt en vidtomfattande af varm religiös känsla präglad humanitär och filantropisk verksamhet i Göteborg. Under en följd af år Göteborgs stadsfullmäktiges representant i Aktiebolaget Göteborgssystemets styrelse.

ALBAN THORBURN. Afg. fr. Göteborgs hand.-inst. 81, efter anst. å kontor i utlandet verkst. dir. i Thorburns Söners a.-b. i Uddevalla sedan 89, dansk v. konsul 88. Stadsfullmäktigt sedan 03. Styr.-led. i Uddev. — Vänersb.-Herrlj. jernv. a.-b., A.-b. Göteborgs banks afd.-kontor, Uddev. tunnfabr., Uddev. elektr. kem. a.-b., Kampenhofs spinneri a.-b.; sekr. i Hand. o. sjöf.-nmd, styr.-ordf. i Sjöm.-huset, led. af skoloråd, hamnstyr.-museistyr. m. m. Initiativtag. o. grundl. af linoljeslagerfabr. på Badön. Intresserad på mångskiftande områden: i.e. prist. ss. amatörfotograf o. fruktodlare; sportsman, bekant från en färd fr. Antwerpen t. Rom på hög-hjulig velociped (81) samt sasom curlingspelare.

ERIK LIDBECK. Efter afslutade skolestudier affärsanst. i Göteborg; sedan 94 verkst. dir. i Nordiska Industri a.-b. der. — Donerade å 50-årsdagen kr. 25,000 till en köpmannafond.

GUSTAF SCHRÖDER. Stud. 62, prestex. 68, prestv. 69, past.-ex. 74, reg.-past. v. Verm. fältj. reg. 74, kyrkoh. i Glafva s. å., kontr.-prost i Gillbergs kontr. 85, kyrkoh. i Filipstad s. å., Inspektör f. Filipstads allm. lärov. 88—01. Stadsfullm. 94, led. af sparb.-styr. 96.

GUSTAF KLINGBERG. Stud. 60 til. dr. 69, lektor i Karlstad 72—81, rektor i Strängnäs 81—08. Läroboksförf.

HANS ÖSTERLING. Bokförl. 85—88; red. af olika tidn. 76—81; red. o. utg. af Helsingborgstidn. Skanes Alleh. 81—88, Göteborgs Aftonblad 88—89; sedan 90 red.-sekr. i Skanska Dagbladet, Malmö.

ALBERT LUNDQUIST. Stud. 88, tandlärk.-ex. 93, prakt. i Arvika sedan 94. Stadsfullmäktigt. Ord. i helsov.-nmd; v. ordf. i drätselkamm., i styr. f. Tekn. yrkesskolan o. i Vestra Verm. förmännesfören.; led. af skolestyr., kyrkorådet o. sparb.-styr. Sedan 08 förestånd. i tandklin. v. stadens folk- o. småskolor, medarbet. i Odontolog. tidskr. 97—98 o. 93—94. Utg. genealog.-arb.

EDVARD SEDERHOLM. Stud. 75, med. lic. 86, med. dr. 92, aman. i Medicin-styr. 88—04, docent i dermat. o. syfilidol. v. Karol. inst. 93; ombudsman o. fiskal i Medicin-styr. 04; tf. medicinalråd 07, ord. 14. Ord. i Permanenta farmakopékomm. sedan 09, led. af styr. f. Pharmaceut. inst. s. å. Med. förf.

ARVID AFZELIUS. Stud. 76, med. lic. 86, sedan 87 prakt. läk. i Stockholm. Intendent v. Hjo vattenkuranst. 87—04, v. Södertelje vattenkuranst. 05—07.

KNUT KJELLBERG. Stud. 86, med. lic. 98, med. dr. 01; tjg. i Med.-styr. 1900—11; professor i anatomi v. Konstakad. sedan sistn. år. Red. af Allm. Sv. Läkartidn. sedan 03. Ord. i Folkbildn.-förb. sedan 03, förestånd. v. Stockholms arbet.-inst. sedan 08; sekr. i Sällsk. Idun sedan 13, ord. i stift. De blindas bokfond. En af landets mest uppskattade populärvetenskapl. föreläsare; led. af folkskoleöfverstyr. 06—11. Stadsfullm. i Stockholm 05—09. Led. o. ordf. i ett flertal K. komm. Led. af Riksd. A. K. 06—11, ordf. i tillf. utsk. 08—10. Biografi o. första-seidesporträtt ärg. IX: 37.

HARRY STÅLFORS. F. 67, stud. 87, veter.-ex. 91, veter. i Lyckeby dist. 91, distr.-veter. der 95—05, adj. v. veter.-inst. sistn. år, lektor der i obstetrik o. ambul. klin. 08; har sedan 16 upprättat till den nyinrättade professuren i bujatik. obstet. o. amb.-klin. till hvars innehafvare han nu blifvit utn.

H. EGNELL †
Disponent. — Eskilstuna.
P. 46. † 7 Mars.*

K. A. H. MÖRNER †.
Grefve. Professor. — Sthlm.
F. 54. † 30 Mars.*

K. A. H. NORMAN †.
Advokat. — Stockholm.
F. 62. † 19 Mars.*

THOMAS NYSTRÖM †. Ujlt. Fortifik. 54, fortifik.-befälh. i Karlskrona 68—84, i res. 85, öfv.-ljtn. i armén 98—09. Led. af komm. ang. förslag t. bestyckn.-plan f. Karlskrona sjöfästningar. På sin tid verkst. dir. i Mell. jernv. a.-b., led. af dir. f. länsiasarettet, af Hushålln.-sällsk. o. af styr. f. länets landtbr.-skola. Inneh. ett flertal komm. förtroendeuppdrag i Karlskrona. Led. af Riksd. F. K. 93—02, led. af Bankoutsk. 02.

HERMAN EGNELL †. Sedan 78 disponent o. hufvudsdeleg. i Eskilstuna bryggeri a.-b. Har på sin tid donerat afsevärda belopp till Eskilstuna skolväsen. — Intresserad frimurare, inneh. C. XIII-O.

HUGO NORMAN †. Stud. 80, hofr.-ex. 88, v. hfd 91, anst. å O. Wallins adv.-byrå i Stockholm 93, deleg. deri sedan 06.

KARL MÖRNER †.

Vår främsta medicinska högskola och därmed äfven den svenska medicinska forskningen har lidit en smärtsam förlust. Den 30 mars har rektorn vid Karolinska institutet sedan nära tvenne årtionden, professorn greve Karl Mörner efter en kort sjukdom aflidit i en ålder af 62 år.

Karl Axel Hampus Mörner var född på Stjärnfors i Örebro län den 4 sept. 1854, son till godsägaren greve Hampus Stellan Mörner därstädes och hans maka, född Strokkir. Efter mogenhetsexamen 1872 blef han efter medicinska studier i Uppsala och Stockholm medicine licentiat 1884. Två år senare promoverades han till medicine doktor på en afhandling om färgämnen i melanotiska svulster och utnämndes samtidigt till professor i kemi och farmaci vid Karolinska institutet, där studiet af dessa ämnen under hans intresserade ledning ringo upplefva en verklig blomstringsperiod. Särskildt må erinras om hans egna betydelsefulla undersökningar angående svalets förekomst och bindningssätt hos äggviteämnen.

För den stora allmänheten var Mörner emellertid mindre bekant som vetenskapsmannen än som Karolinska institutets representant utåt. Utrustad med ett klart hufvud och vaken praktisk blick togs han vid Axel Keys afgång 1898 i anspråk för institutets rektorat och har sedan dess alljämt förvaltat detsamma till gagn för institutet och till heder för sig själf. I egenskap af Karolinska institutets rektor fick han i sin ordning befattning med Nobelstiftelsens angelägenheter, deltog i utarbetandet af dess statuter och har alltsedan dess tillkommit varit ordförande i den medicinska Nobelkommitén. I denna egenskap lämnade han på högtidsdagarna de förtäfliga karaktäristiker af de medicinska Nobelpristagarna, som gjort hans namn känt och värderadt äfven i lekmanakretsar.

Äfven som privatman var Karl Mörner högt värderad för sin rättframhet och anspråkslöshet. Flärd och fjesk afskydde han. Bland hans många vänner skall tomrummet efter honom länge kännas.

Närmast sorjes den hädangångne af efterlevande maka, född Ekengren, samt fyra söner och en dotter, gift med kaptenen greve Adolf Hamilton.

Helsidesporträtt ärg. V: 49.

F. NILSSON hade först under 30 år tjänat hos framlidna drottning Sofia, och under de senaste 20 åren som öfvervaktmästare å Grips-holms Slott.

F. KAMMARVAKTMÄSTAREN PÅ GRIPSHOLMS SLOTT N. F. NILSSON.
F. 1835, D. 22 mars.

Forts. fr. sid. 444.

skal. När han nu står framför henne utan skyddande pansar, tycks han henne liten och futtig.

Men rösten är alltjämt den samma.

Han säger:

— När ni ringde upp mig, fröken Brahm, anade jag naturligtvis ert ärende — på ett ungefär. Ert ädelmodiga anbud kunde jag däremot inte ana mig till. Jag skulle eljes ansett det som en plikt att bestämt afböja äran af ett besök. Ni är säkert en mycket präktig flicka — er ömhet för far och bror tyder åtminstone på det. Ni är absolut den vackraste flicka, jag har mött, vacker — föreställer jag mig — som er bibliska namne. Och lika modig — tycks det. Går rakt in i fiendens läger. Däremot torde ni knappast vara lika klok. Åtminstone har ni kalkylerat en smula fel i den här — affären. Jag är nämligen icke någon Holofernes. Jag kan visserligen tappa hufvudet för ett ögonblick eller två, men absolut icke, som den stackars Holofernes, för någon längre tid — Nå, när ni nu varit nog — modig att bjuda ut er själf — ja föriåt, jag nämner allt vid dess rätta namn — bjuda ut er själf, så vill jag försöka visa mig som en värdig motståndare. Jag vill vara nog modig att afslå det mest lockande anbud, som förekommit i min — verksamhet. Det är ingalunda ert lilla villkor, som förstår mig därtill. Att hjälpa huset Brahm & kompani på fötter skulle näppeligen vålla mig någon större svårighet. Och under inga förhållanden skulle den svårigheten kunna afhålla mig från en så — angenäm affärsförbindelse. Nej, mitt motiv är starkare än så.

Jag vill visa er, kanske äfven mig själf, att en modern människa, och jag tänker då närmast på den moderna affärsmannen, verkligen höjt sig så pass öfver känslöberoendet att han förmår sköta sin verksamhet helt förståndsmässigt. Utan tillskyndelse från andra — sferer. Jag är, som ni kanske behagat observera, en rätt ovanligt ful man. Ja, det vet ju gud och hela världen och särskildt här skämtprässen med prisvärd ut hållighet påpekat saken. Och nu vill jag öppet bekänna för er, att detta faktum utgjort mitt lifs utan jämförelse största plåga. Därpå kan ni förstå, hur rörd och tacksam jag bör vara öfver att en sållsynt vacker kvinna mäktat så älskvärdt negligera den fatala omständigheten, att hon bjudit mig — låt oss säga sin hand. Men just detta gör, att jag med en viss stolthet kan säga: En modern Holofernes låter sig icke påverkas af sina känslor. Han sköter sitt fälttåg fullt förståndsmässigt.

Beklagligtvis har ni således icke vunnit något med er modiga handling. Men ni kan vara övertygad om att jag uppskattar den till sitt fulla värde. Och att ni alltjämt kommer att stå mycket högt i min aktning, ungefär lika högt — vill jag hoppas — som jag i er.

Och nu, fröken Brahm, vågar jag inte längre uppehålla er. Dessutom har jag själf ett och annat att bestyra.

Bankpalatsets härskare öppnar själf fildörren för Judit Brahm, kavaljeren med det runda hufvudet öppnar den andra dörren, vaktmästaren den hemlighetsfulla gallerporten i brons och koppar. Sanslös och dock sansad passerar Judit alla tre inseglan. Icke ens de arbetande tempeltjänarnas samfälda Tänk! när henne. Efter en stund ringer bankchefen. Sekreteraren trippar in.

— Jag tar inte emot vidare i dag. Se här — Brahmiska papperna.

Lägges tillbaka?

Nej. Lägges bland oafgjorda ärenden. Till nästa sammanträde.

Den rundhufvade trippar ut. I förrummet stannar han och stirrar på etiketten. Öfver orden: Ärendet afgjort har chefen dragit ett groft streck och därunder klottrat:

Ompröfning!

Den rundhufvade vänder sig i öfvermått af förundran till den tålmodigt tidningsläsande herrn.

— En sån liten satunge, säger han, att kunna trollo! Och de slå tillsamman sina kloka hufvuden.

Men i det allra heligaste har chefen åter krupit in i sitt skal, och åter öppnar han den hemlighetsfulla lönlådan och tar fram det föremål, som väckt Judit Brahms undran.

Han granskar det omsorgsfullt. Han rynkar pannan. Läpparna skiljas och blotta en tandgård, där konsten firar större triumfer än naturen. Ler han? Föga troligt. Det ingår icke i mannens vanor att le. Men väl att ilsket eller vresigt visa tänderna. Sådana de nu äro. —

Och det mystiska föremålet?

Föremålet är en spegel.

VÄRLDSKRIGET.

I Ryssland är den gamla regimens öde besegladt, och frågan gäller närmast, hur länge den i omstörtningens ögonblick tillkomma ledningen med Rodzianko, Lvov och Miljukov i spetsen, skall hålla landets öden i sina händer. Antagligen blir det ett afgörande först när den nationalförsamling, som får att bestämma om konstitutionens art, republikansk eller icke, sammanträder, hvilket torde komma att ske någon gång i sommar. För närvarande har regeringen att komma till rätta men de socialrevolutionäre arbetarne, att konsolidera armén, som hotas af upplösning genom anarkistisk och fredspropaganda och att fullfölja den jättelika uppgiften att socialt nyorganisera landet och få till stånd en ordnad förvaltning. De underrättelser, som denna vecka ingått från Petrograd ha i regel haft en ganska optimistisk färg. Arbetarnes och soldaternas kommitté i Petrograd utfärdade ett manifest till all världens proletärer att följa det ryska folkets exempel och "krossa autokratens ok" och hvari Tysklands socialister uppmannas att afsätta dynastien Hohenzollern, hvarefter folket skulle sluta fred. Den provisoriska regeringen utfärdade ett manifest till den polska nationen, i hvilken lofvades *Polens återupprättelse* som en själfständig stat i militärförbund med Ryssland. En konstituerande polsk nationalförsamling komme att inkallas.

På västfronten gjorde fransmännen och äfven engelsmännen en del nya eröfringar, men operationerna togo en betydligt mindre omfattning än föregående vecka. Tyskarne riktade ett par kraftiga stötar mot franska ställningar i Champagne och togo några skyttegravar.

På den italienska krigsskådeplatsen rådde en liflig stridsverksamhet, men några större resultat antecknades icke. I Macedonien gjorde franska trupper en kraftig offensivstöt norr om Monastir, men utan att lyckas genombryta de tysk-bulgariska ställningarne. På Sinai-halvön utkämpades den 26—27 en större drabning mellan engelska trupper och turkiska; båda parterna utfärdade segerbulletiner.

Öfriga fronter saknade intresse.

Det engelska lasarettfartyget *Asturian* sänktes af en tysk u-båt natten till den 21 mars; af de ombordvarande omkommo ett 40-tal, och lika många räddades.

Engelska underhuset uttalade sig till förmån för *rosträtt åt kvinnor*.

I tyska riksdagen började en märklig opposition framträda, krävande större politisk frihet. Bethmann Hollweg sökte besvärja oppositionen med ett längre anförande; oppositionen dref igenom att en kommitté skulle tillsättas, hvars uppgift blir att uppdraga linjerna för en friare författning.

I Spanien har jänsningen bland arbetaremassorna blifvit så allvarlig, att regeringen förklarade landet i belägringstillstånd.

DEN TROTSANDE AMERIKAÅNGAREN.

1. "ORLÉANS", den första amerikanska ångare, som trotsat den tyska blockad-zonen och oskadad anländt till Bordeaux. Ankomsten.

2. KAPTEN TUCKER, ångarens befälhafvare, ledsagas af stadens myndigheter till stadshuset, där stor mottagning ägde rum. Under vägen mottog han genom en ung dam en blomsterhyllning försedd med band i amerikanska färgerna. Vid hans sida prefekten i Bordeaux.

3. EN OFANTLIG MÄNNISKOMASSA FRAMFÖR STADSHUSET HYLLAR KAPTEN TUCKER.
4. DEN FRANSKE FLYGAREN METAIRIE som fått sin vänstra arm amputerad efter en blesstyr under flygstrid. Han var en af de mest oförvägna flygare och är dekorerad med hederslegionen, militärmedaljen och krigskorset. Efter fotografier.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller oollkorligt förbud.